
Tervetuloa 'case' eli tapausmateriaalin pariin.

Case Perheen tapana ruokarukous pohtii huoltajien katsomukseen ja uskuntoon liittyvien toiveiden, lapsen uskonnonvapauden ja katsomuksen tukemisen, rakenteellisen esteen, tunnustuksellisen ja tunnustuksettoman sekä varhaiskasvatuksen ja työntekijöiden sitoutumattomuuden ulottuvuuksia.

Tilannekuvaus lähtee liikkeelle huoltajan kasvattajalle esittämästä toiveesta lapsen ruokarukouksen suhteen.

Kasvattajien tiimin yhteisten reflektointitehtävien lisäksi case-materiaali esittelee erilaisia pedagogisia polkuja ja ratkaisuja tilanteen eteenpäin viemiseen.

Perheen tapana ruokarukous

Case

Uusi perhe aloittaa varhaiskasvatuksen.
Aloittava lapsi on 2 1/2 -vuotias.
Perheessä on tapana lausua
ruokarukous ennen ruokailua.

Huoltajat toivovat, että kasvattajat
ohjaavat ja tukevat lasta
ruokarukouksen toteutumisessa
päiväkodissa, sillä lapsi ei vielä itse sitä
tee.

Kuuluuko ruokarukouksen opettaminen
ja toteuttaminen varhaiskasvatuksen
tehtäviin?

Tilanteen purku tiimissä:

- Ajatuksia ja tunteita yleisesti, *mitä tapahtumakuvaus herättää?*
- Pohdintaa miten lähdemme toimimaan tilanteessa
- Ehdotuksia, kokonaistilanteen reflektointia: *oma ammatillinen ajattelu, katsomuskasvatuksen sekä vasun näkökulmat*

Pedagogisia polkuja & ratkaisuja

Miten tilanne tulisi hoitaa huoltajien ja lapsen kanssa?

Kurkkaus vasun perusteisiin

Perheiden moninaisuus – ammatillisesti avoin ja kunnioittava suhtautuminen uskontoihin ja katsomuksiin luo pohjan hyvälle kasvatusyhteistyölle.

Arvoperusta – jokaisella lapsella on oikeus kokea perheensä arvokkaaksi. Tuemme lapsen kulttuuri- sekä katsomusidentiteetin kehittymistä.

Arvoperustan yleisperiaatteina ovat lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen huomioon ottaminen sekä yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus, inklusiiviset periaatteet ja lapsen syrjintäkielto YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen, varhaiskasvatuslain ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti.

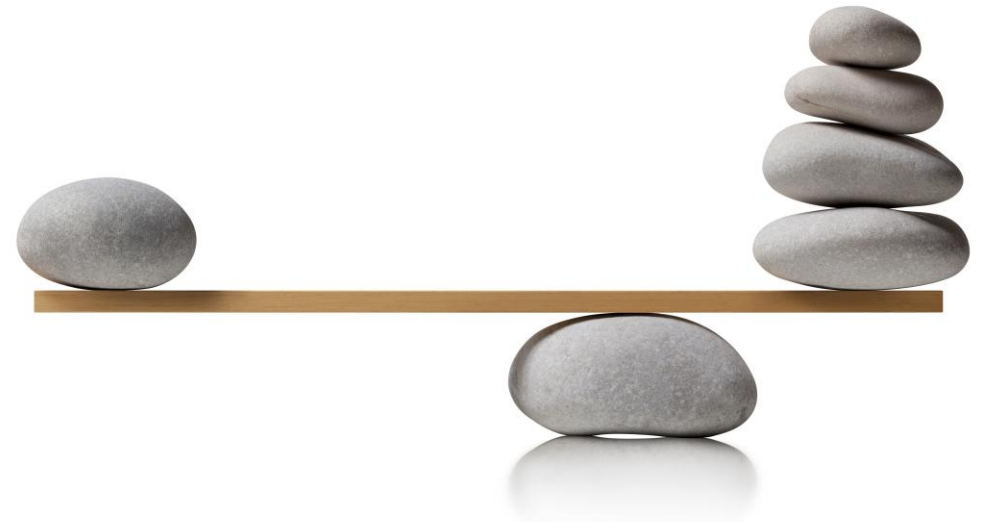
Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat tavoitteet – varhaiskasvatus on uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja poliittisesti sitouttamaton.

Pohdintaa tiimissä

Punnitaan

- Vasun arvopohjan lapsen edun ensisijaisuutta***, lapsen oikeutta katsomuksellisen ja uskonnollisen taustan ymmärtämiseen ja kunnioittamiseen sekä lapsen oikeus tunnustaa uskontoaan tai vakaumustaan (Varhaiskasvatuslaki 3§:n 6 momentti sekä Lasten oikeuksien sopimuksen 14. artikla)
- Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat tavoitteet*** – varhaiskasvatus on uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja poliittisesti sitouttamaton.
 - Mitä ajattelemme kohdista 1. ja 2. ?
 - Miten kohdat 1. ja 2. tulisi ottaa huomioon vakassa?
 - Miten kohdat 1. ja 2. asettuvat kyseiseen ruokarukoustilanteeseen?
 - ***Miten asetamme pedagogisesti puntariin lapsilähtöisyyden ja aikuisjohtoisuuden tässä tilanteessa?***
 - Mitä tarkoittaa rakenteellinen este?

Rakenteellinen este

Lapset viettävät varhaiskasvatuksessa arjestaan keskimäärin klo 07.00-17.00 välisen ajan, keskimäärin plus-miinus 8 h päivässä, 5 päivää viikossa.

Poistettaessa varhaiskasvatuksen/esiopetuksen ajalta lapsen katsomus, katsomuksellisuus, uskonto, niiden elementit, kuvasto, symbolit, toiminta, tieto, sekä tunnustukseton että tunnustuksellinen –

luodaan ajallisesti lapsen päivään ja arkeen rakenteellinen este

lapsen vasun perusteiden mukaisen katsomuskasvatuksen, yhdenvertaisuuden sekä varhaiskasvatustlain 3§:n 6 momentin ja Lasten oikeuksien sopimuksen 14. artiklan toteutumisen valtaosassa lapsen arkea ja joka päivästä elämää.

Miten tilanne tulisi hoitaa huoltajien ja lapsen kanssa? *Yhdessä eteenpäin*

Perheiden moninaisuus – ammatillisesti avoin ja kunnioittava suhtautuminen uskontoihin ja katsomuksiin luo pohjan hyvälle kasvatusyhteistyölle.

Kiitetään perhettä heidän tuodessa esille heille merkityksellisiä, katsomuksellisia asioita ja elementtejä, kuten rukous.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat tavoitteet

– varhaiskasvatus on uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja poliittisesti sitouttamatonta.

Todetaan, että kasvattajat eivät voi opettaa lapselle katsomuskohtaista rukousta.

Arvoperusta – jokaisella lapsella on oikeus kokea perheensä arvokkaaksi. Tuemme lapsen kulttuuri- sekä katsomusidentiteetin kehittymistä.

Perheen toiveen ja lapsen edun ohittamisen sijaan pohditaan eri toteutusvaihtoehtoja sille, miten lapsen ruokarukous voidaan varhaiskasvatuksessa toteuttaa.

Miten lapsen katsomusta voidaan tukea?

Vaikka varhaiskasvatuksen kasvattajat eivät tietyn katsomuksen rukousta voi opettaa osana ryhmän arjen pedagogiikkaa *katsomuksellisen ja uskonnollisen sitouttamattomuuden periaatteen mukaisesti*, **lapselle voi mahdollistaa** oman rukouksen sisällyttämisen osaksi hänen varhaiskasvatuksen päiväänsä.

Koska kyseessä on vielä iältään hyvin pieni lapsi, ehdotetaan vanhemmille, että he tekisivät kotona pienen(noin post-it lapun tai perus valokuvan kokoisen) rukouskuvan tai –lapun, joka voidaan asettaa lapselle hänen ruokailupaikallaan hänen lautasensa läheisyyteen ruokailujen aikana. Huoltajat voivat opetella kotona yhdessä lapsen kanssa esimerkiksi koskettamaan tai katsomaan kuvaa ennen ruokailua. **Tämän lapsi voi mahdollistaa myös päiväkodissa ollessaan.** Oppiessaan lausumaan rukouksen, voi lapsi tehdä tämän omalla ruokapaikallaan päiväkodin ruokailujen aikana/niitä ennen.

Pedagoginen perustelu: lapsen katsomuksellisen identiteetin tukeminen

Miten lasten katsomuksia voidaan tukea?

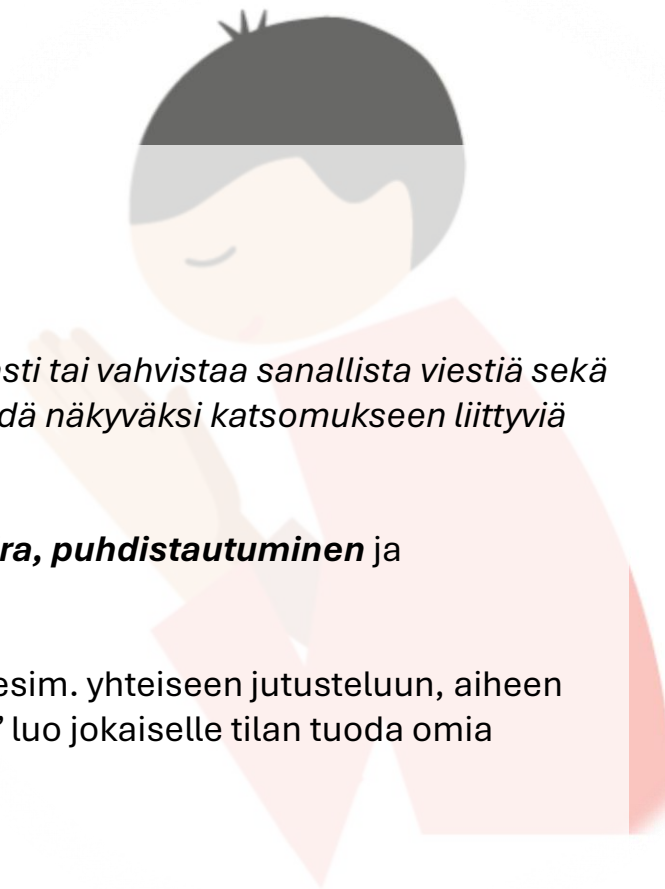
Katso –materiaali

Tutustutaan katsomuskasvatuksen tukimateriaali Katson kuvakategoriaan **Ele**.

Katsomuksiin liittyy paljon eleitä, joilla on tarkoitus muun muassa viestiä sanattomasti tai vahvistaa sanallista viestiä sekä esimerkiksi ohjata mieltä, ajatuksia, tarkkaavaisuutta tai kehon energiaa sekä tehdä näkyväksi katsomukseen liittyviä uskomuksia.

Tutkitaan yhdessä kategorian alta löytyviä kuvia ja esimerkkejä **kädet, vartalo, mudra, puhdistautuminen** ja **kunnioittaminen**.

Kuvia sekä niiden alta löytyviä katsomuskasvatuksen tiedonmurusia voi hyödyntää esim. yhteiseen jutusteluun, aiheen makusteluun sekä uusien ja tuttujen asioiden yhdessä hoksaamiseen. **'Tyhjä kortti'** luo jokaiselle tilan tuoda omia näkemyksiä, ideoita, ajatuksia ja tunteita esille.

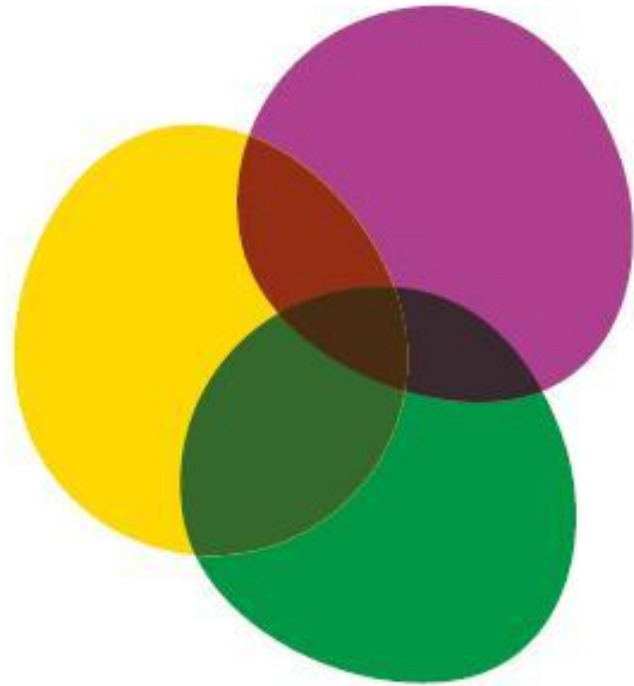
Miten lasten katsomuksia voidaan tukea?

Tiimin ja koko talon yhteiseen pohdintaan:

Jos useampi perhe tai isompien ryhmässä toivotaan vastaavaa, miten lasten eri ruokarukoukset voisi ottaa huomioon osana arjen ruokailujen ja ruokakulttuurien oppimistilan suunnittelua? Voisiko ruokailutilan yhteydessä olla oma pieni tila (penkki, nurkkaus, matto?) kaikille oman katsomuksensa ruokarukouksen lukijoille?

Voisiko yhteisellä ja jaetulla ruokarukoukustilan mahdollistamisella mallintaa avointa, hyväksyvää ja kunnioittavaa ympäröivän yhteisön katsomuksellisuuden moninaisuuden kohtaamista?

Kasvua
katsomuksesta